

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrierile nefranțote nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 147.

Joi, 3 (15) Iulie.

1886.

Nou abonament
la

„Gazeta Transilvaniei“.

Cu 1 Iulie 1886 st. v., s'au început unu non abonament, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai fôiei nôstre.

Prețul Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„șese „ 6 „

„ unu an 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„șese „ 20 „

„ unu an 40 „

Abonarea se pôte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cupon numărul fâșiei sub care au primit diarul.

Domnii ce se vor abona din nou să binevoescă a scrie adresa lămurită și a arêta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Roșu-galbenu-vênêtu.

I.

Brașov, 2 (14) Iuliu.

Țera rêsună de plângerile poporațiunei sale, care cu munca ei cruntă nu 'și mai pôte agonisi nici atâta ca să 'și plătescă birul greu cătră stat; economul din Ardêlu privesce cu îngrijire la rodul pământului său lucrat cu multă trudă și necaz, fiindcă nu e sigur că în hambarele ce le va împlé la seceriș, nu-i vor muceși bucatele, din cauza lipsei de cumpărători; comerciantul și industriașul mare și mic a început a despera de alu său viitor și se pregătește a-și părăsi patria, unde nu se mai pôte susține; tôte aceste se petrec în ziua mare, ér pressa de tôte colorile și de tôte limbile le înregistrează zilnic; și într'unu asemenea moment, în nisce împrejurări așa de triste administratorii „de model“ ai d-lui Tisza nu găsesc altă ocupațiune mai bună și mai folositoare, decât a face cu ajutorul procurorilor vênătore în contra brênelor roșu-galbenu-vinete ale țeranilor români.

Nu este acesta semnul cel mai învederat de decadință a regimului Tiszaist?

Deodată, după 18 ani, au descoperit șovinismul din ministeriul de interne, că colorile roșu-galbenu-vênêtu, ce le pörtă România în zile de sârbătore ca podoba a portului lor național și de cari se folosesc cu predilecțiune și la compunerea stégurilor lor, sunt și colorile drapelului statului român vecin.

Cestiunea, că ore cum s'a brodit acesta și de ce colorile României sêmene cu acele pe cari le purtăm noi aici de decî de ani, fără a fi întâmpinat vre-o piedecă, puțin îi atinge pe gentili nôstri guvernânți. Ei nu lucră cu argumente și ceea ce le trebuie sunt numai preteceste spre a puté continua dușmăniile lor contra nêmului românesc.

Intr'o epocă, când, după cum a documentat d. Mocsary, „Român“ e egal cu „trădător de patriă“ nici că ne putem aștepta la altceva.

Destul că d-l Tisza a găsit înaintea cu câte-va luni de cuviință a da o strictă ordonanță, ca să nu se mai sufere stindarte și insemne străine la festivități publice.

Acastă ordonanță este îndreptată în special contra nôstră a Românilor și prin urmare este astfel compusă ca administratorii nôstri „de model“ din Ardêlu să-o pôtă interpreta după plac.

Până înainte cu câți-va ani România din Ardêlu, Bănat și Țera ungerescă se foloseau la ocasiuni sârbătorești de stéguri proprii roșu-gal-

benu-vinete. Ungurii și Sașii se obișnuiseră cu aceste color distinctiv ale Românilor și era o frumșetă d'a vedé la primiri mari călăreți români, unguri și sași cu stégurile lor proprie defilând pe dinaintea înalților ôspeți.

Astfel s'a vêdutu și la întâmpinarea Majestății Sale, când a venit la manevrele din Sibiu, la 1876, banderii de călăreți cu diferitele lor color naționale.

P'atunci, ca și în anii premergători, nu-i trăsnea nimenu în minte, că Românii ar purta „colori străine“, toți sciau, că acestea sunt colorile Ardêlului, cari au fost adoptate de Români, mai ales după ce ele sunt colorile, cu cari îi place țeranului nostru ași împodobi portul. De corțerii unguri, cari purtau la algeri roșu-galbenu-vênêtu numai ca să le urmeze alegătorii români, nici că mai voim să vorbim.

Starea acêta de tolerare a durat până în ziua când s'a vêdutu fâlșind pe reduta dela Grivița drapelul României. Atunci guvernânții nôstri, cari se sfătuiau pôte tocmai asupra mijlocelor, cu cari să inaugureze maghiarisarea în stil mare a Românilor de sub dominațiunea lor, au început a găsi o asemănare „periculoasă“ între colorile nôstre de dincôce și acele ale României.

De aci încolo s'a început persecuțiunea tricolorului nostru ardelenesc, care mai înainte era tolerat. Câtu timp s'a mai admis purtarea stégului roșu-galbenu-vênêtu alături cu stégul verde-albu-roșu numit „alu statului“, până ce în Noemvre 1885 d-l Tisza interzise categoric purtarea „insemnelor străine precum stéguri etc.“

Acest „et cetera“ din ordonanța ministrului de interne a dat mâna liberă procurorilor unguri în urmărirea colorilor și astfel am ajuns, în anul Domnului o miă opt sute opt-deci și șese, până la confiscarea brênelor roșu-galbenu-vinete ale țeranilor români.

În tôte părțile țerei s'au pornit procese în contra țeranilor nôstri, cari după vechiul obicei și-au împodobit portul cu pantlici și cu brêne roșu-galbenu-vinete. Ei să vêdă trași înaintea judecătorilor și acolo trebuie să audă din gura procurorilor și a judecătorilor, pentru prima ôră, că ei „pörtă color străine.“

Bieții ômeni își fac cruce și se minună de ceea ce i-a mai ajuns și pôte o să-i mai ajungă.

Noi însă nu ne putem mârșin la acêta, ci trebuie să cercetăm lucrul cu tôte serioșitatea.

Bistrița, în 7 Iulie 1886.

În urma nerumegatului articol de fond eșit în Nr. 141 din „Ellenzék“ sub titlul „colorile române, neadormitul Bánfi-pașa numai decăt, vomând foc, sa repeșit la Bistrița pentru de a ordona cercetare cât să pôte de aspră contra Călușerilor, cari cu ocasiunea maiialului român din Bistrița au cutezat a purta nevinovatul tricolor roșu-galbenu-vênêtu.

D-l Bartha în articolul său nu obișionează nimic contra jocului, ci în contra îmbrăcăminte și în special contra tricolorului. De însemnătatea acestui joc istoric se ține îmbrăcăminte românescă precum și brăul tricolor, îndată ce una din aceste lipsesce, jocul național pierde din a sa valoare.

Feciorii, adevă Călușerii nôstri din Bistrița, acum de trei ôri, adevă în trei ani după olaltă, de când avem pe ténêrul invêțător, care i-a instruit, au jucat Călușerul tot așa îmbrăcați ca și la maiialul din estu an fără a fi conturbați și trași la dare de sêmă de cineva.

Cine numai a trecut prin Bistrița — cu atât mai tare, care locuesce pe aci, — a putut observa, că pe aci purtarea de brăie a devenit port de tôte zilele fetele și femeile nôstre, care port cu greu cred că se va puté delătura, căci e general.

Nu m'ași mira nicicum, decă d. Bánfi va da ordinul, ca dela tôte fetele și servitorele să se confisce brêiele și ele sêrmane să fie trase la dare de sêmă și pedepsite ca unele cari ar agita și demonstra contra statului. Dêr ca să-și ajungă acest scop, dêu, trebuie să-și mai aducă unu „tiszelet beliszogabirêu“ și alți vre-o câți-

va să-i trimită la Borgău unde graséză purtarea de brêie în măsură considerabilă.

Cu ocasiunea maiialului s'a oprit scôtirea flămei scôlei prin poliția. Despre brêie nu s'a disc nimic, mai bine au tăcut, ca apoi să-i tragă pe Călușeri la răspundere și fără milă și cruțare să-i pedepsescă, dicându că ar demonstra contra statului purtând cêlorile țerei românesc.

Poftim absurditate, a pedepsi astfel nisce feciorși tineri nevinovați! Ôri dora să temă, ca nu cumva cu brêie de acestea să le rêsôrte temelia constituțională a statului? Ôre sciu bieții feciorși de plugar ce însemnă a agita și a demonstra contra statului?

Acele color din timpuri vechi sunt colorile îmbrăcăminte Călușerilor, cu astfel de vestminte și cu astfel de color au jucat călușerii constituți din militar (asentați din părțile Murêșului) în Opera și în vre-o câteva alte teatre din Viena; cu astfel de color a jucat tinerimea română din Budapesta acum nu de mult, cu ocasiunea balurilor române din Budapesta, „Călușerul“, „Romanul“ și „Bătuta“ și acêta s'a întâmplat înaintea Escelenței Sale D-lui primu-ministru Tisza și a altor ministri și notabilități civile și militare fără ca să bată la ochi acele color cui va, și fără ca să se demonstreze prin ele contra statului.

Nici unuia din aceștia nu le-a plesit prin minte să considere astfel de fapte ca penale și să le pedepsescă, ci le-a considerat după cum în adevăr sunt ca o nevinovată bucurie. Numai corespondentul „Ellenzék“-ului vêdendu-le le-a folosit ca să aibă vre-unu pretext de a ația naționalitățile, în special de a suspiționa tinerimea română și pe bărbații români.

Dându ordin Măria Sa pașa magistratului orășenesc s'a și început numai decăt investigațiunea, unde a fost întrebătu numai invêțătorul singur, acêta s'a întâmplat în 24 a l. trecute. De acolo s'a transpus întrega cauză la judecătoria cercuală, ca foru penal din Bistrița.

În 26 a lunei trecute procurorul cu căpitanul orășenesc, mergendu la invêțător, precum și la ceilalți călușeri pre acasă le-au confiscat brânele ținându-le ca corpus delicti până la finirea cercetării, când conformu legii au hotărît a-le nimici, bunăôră ca universitarii maghiari din Clușiu, când pe delul Feleacului au nimicit unii nr. din „Gazeta“.

În 27 și 28 Iunie s'a ascultat protopopul Silași, invêțătorul Grigorescu, precum și toți Călușerii și unii membrii din senatul școlastic. Ca judecătoria a funcționat judele de cerc, d-l Schmidt, fiind de față și procurorul regesc d-l Lang, pe care Bartha l'a fost declarat de orb.

Cercetarea a decurs într'unu mod cât se pôte de aspru. În 28 Iunie ér s'a răpeșit Bánfi la Bistrița, ca astfel prezența lui să impună judei investigator și densusul mai mult de silă ca de bună voiă să aducă o sentință cât se pôte de aspră. În ziua acêta la 11 ôre a. m. au fost citați din nou toți călușerii, când s'a publicat sentința.

Întrebările puse de jude și de procuror au fost cam următoarele: Cine a arangiat maiialul și cine le-a dat concesiune? Cine i-a îndemnat să pôte trei-colorul țerei românesc? Sciu densus, cari sunt colorile țerei românesc? Pentru ce au agitat și demonstrat contra statului? Pentru ce au purtat trei-colorul țerei românesc și de ce nu trei-colorul maghiar? (Răspuns: pentru că mai bine ne-au plăcut colorile roșu-galbenu-vênêtu) De ce la mandatul polițienesc n'au scos stindardul ungeresc? și altele de aceste. Pre cât au fost întrebările de seriôse, pe atâta de naive au fost răsăunile.

Sub presiunea ce se făcuse asupra-i judele a adus următoarea sentință:

Protopopul Silași dinpreună cu 3 inși dintre călușeri se achită (bene notandum, unul din călușeri cu numele Filip Iozsi a fost absolvat numai din moti-vul, că e Ungur), invêțătorul Theofilu Gregorescu (Gherghel) se pedepsesce cu 5 zile areșt și 20 fl. amendă în bani, trei dintre călușeri cu câte 20 fl. pedepsă în bani, eventualu areșt, ér ceilalți cu câte 10 fl. pedepsă în bani, eventualu areșt.

Tôte motivele aduse în sentință sunt nebasate. Sentința adusă e basată pe § 36 din legea penală. În decursul cercetării însă nu s'a putut documenta, ceea ce pretinde menționatul §, de aceea sentința este nebasată, căci unde nu există intențiune nu există nici faptă penală de acêta natură, intențiunea acêta o condiționează și § 36 din legea penală, care pe față pretinde ca cu purtarea unor asemenea insemne sau color să fiă vedita pe față intențiunea inimică cătră stat, aci însă intențiune nici nu există, nici că se pôte proba existența ei, decî dera lipsesce obiectivitatea faptei penale.

Contra sentinței aduse de jud. cercualu toți au înșinat apelatiune, care după cum sunt informat până acuma s'a și înaintat la locul competent, unde cred

că voră considera starea faptică și nu voră lăsa în vigoare sentința primă.

Prin articolul eșit în „Ellenzék” procurorul Lang i-a și sărită o perină. — ca bunăoră la țigană, — dinaintea Măriei Sale Br. Bánff. Ca să o recapete din nou și să între ărăși în favorul de până acuma, nu s'a îndestulit cu sentința care întru adevăr este câtă se pôte de aspră, a înșinată deci și d-lui recursă.

Au dōră vrei să-i spēndurī d-le fișcală?

Așteptândă cu curiositate sentința instanței a ll-a, nu potă se nu dīcū până atunci: Quo usque . . .
Justus.

SCIRILE DILEI.

Acea hotărēre a §-lui 48 din lege asupra căștigării și pierderii cetățeniei de stată ungară (Art. de lege L. 1879) după care străinii, dēcă locuescū de 5 ani în țēră și suntă înșcriși între contribuabili, cetățenia loră străină de stată înșe nu și-au menținut-o în timpū de unū anū după intrarea în vigoare a legii, au să fie priviți ca cetățenī de stată ungară, acea hotărēre așadēră este de a se aplica numai străinilor din astfel de state, cu carī în privința incolatului nu s'au încheiată tractate deschilinite. (Tractate deschilinite există cu Austria, Germania și Serbia). În înțelesul acesta — după cum comunică „Magyar Közigazgatás” — a hotărītū ministrul de interne într'unū circularū din 24 Aprilie a. c. trimisū orașului Cincī-Biserici.

Judecarea delictelorū în contra sfințirei Duminecilorū în viitorū nu se va face înainte autoritățiloră administrative, ci înainte tribunaleloră regescī. În înțelesul acesta a hotărītū ministrul de interne într'o ordinațiune trimisă orașului Dobriținū.

Ministrulū honveđimeii a înșinată jurisdicțiunile printr'o circulară, ca în înțelegere cu comandantii brigadelorū de honveđi să stabilescă acele districte de asentare și piețe de stațiuni, după care soldații concediați au să se presinte sub stēgurī în casulū unei mobilisārī generale. Respectivale cōle de arătare trebuie să se presinte până la 1 Augustū c. Nouēle stațiuni de prezentare sub stēgurī să se trecă și în publicațiunile prescise.

După cum află „Magyar Polgár” din isvorū sigurū, direcțiunea căilor ferate de stată ungară, pentru de a ridica industria a hotărītū ca, față de rēșboiul vama lă cu România, să cumpere îmbrăcămīntea și celelalte lucruri de ajustare pentru toți ampioiații căilor de stată ungară, precum și totū materialul, care se pōte fabrica în țēră, exclusivū dela industriașii transilvănenī și în casū dēcă cumpārarea s'ar putē face din alte locuri cu prețuri mai micī, totuși industriașii transilvănenī să aibă în totdeuna antaietatea.

Noua lege municipală intră în 18 Augustū a. c. în vigoare în urma încunoscīntării făcute de ministrulū unguerescū de interne jurisdicțiunilorū.

Ministrulū de comerț unguerescū a încunoscīntatū pe referentulū economicū alū comitatului Sibiu, că în urma arētării direcțiunii financiare din Sibiu cātră ministrulū de finance, acesta a făcutū cunoscutū, că cu privire la manipularea vama lă a vitelorū ce se mână în România la pășune ș. a. prescripțiunile de până acum rămân în putere și de aci înainte, și că prin urmare oierii ardelenī își potă importa produsele brute ale oilorū — așadēră și lăna țigaiă — sub condițiunile de până acum și de aci înainte scutite de vamă.

„Presse” anunță, că în sēptēmāna acēta se va ținē în ministeriul de esterne din Viena o conferință vama lă austro-ungară, care se va consulta asupra măsurilor politice de tariful pe căile ferate cu privire la România. Amēndouē ministerele voră fi reprezentate prin delegați.

Ni se scrie, că tērgulū Cetății de Baltă numitū alū Rusalilorū (alū mireseilorū) a ținutū din 18 până 'n 21 Iuniu. Boi mari de frunte, nefindū cumpāratori, s'au vēndutū fōrte puțin; boi de mijlocū, vaci, sterpe grase și vite mērunte s'au vēndutū. Tērgulū acesta a fostū cu ceva mai bunū ca alū Pascilorū. Tērgulū dela Bachnea a adusū orecare scādere celui dintēiu; acolo s'au vēndutū mulți boi, cei bunīșori cu căte 400 fl. părechea și alții și mai bine. Tērgulū din Rēșnovū ținutū în ziua de St. Petru și Pavelū a fostū fōrte slabū, ca și celū din Brașovū din țilele trecute.

În Sebeșū se va deschide la 1 Septemvre a. c. o școlă elementară de stată. — Cele esistente stau să dea ortu popii, și se mai deschidū și alte nouē!

Asupra Timișorei s'a descārcatū în sēptēmāna trecutā o furtună cu o ploā violentă. Trāsnetulū a cădūtū în mai multe locuri din împrejurime, în Chisoda a produsū incendiu, în Girocū a omorītū o femeii.

Din Sofia se telegrafiază, că cestiunea Arab-Tabiei s'a rezolvatū. Pozițiunea acēta s'a cedatū Romāniei în schimbulū unei rectificārī de graniță într'altū puțetū alū Dobrogei.

Regina Greciei a sositū cu copiii ei în Petersburgū

În Clușiu a voitū în 8 ale l. c. să se impuce o calfă de măsurū, dēr planulū de sinucidere a fostū zădārnicitū. Motivulū de sinucidere, după cum a declaratū elū poliției, a fostū, că deja de 14 țile nu căpētase de lucru.

Colaboratorulū fōiei sērbescī „Zastava”, Ivan Ivanici, a fostū arestatū în Camenița pentru unū toastū inchinatū la 30 Iuniu „Omladinei”. Pusū fiindū în libertate, judecătoria cercuală a pornitū cercetare contra lui.

Ministrulū de rēșboiu francesū are de gândū să înarmeze întrēga armatā cu puscī de repetițiune.

Romānii din țērile ungarē.

„Frankfurter Zeitung” dela 8 Iuliu n. se ocupă într'unū lungū articolū de „Romānii din țērile ungarē.” Articululū încheiă astfel:

Sē îndreptāmū simpatieles nōstre pe nevēqute cātră Romāni, ca cātră tovarășii de suferințe ai Sasilorū ardelenī, să primimū ărăși în marele sufletū alū poporului nostru pe acei condamați de verdictulū învisițiunii? Timpurile sentimentalitățiloră au trecutū. Noi avemū să esamināmū cu miata limpede cestiunile, avemū să ne'trebāmū: ore unū puternicū și inchegatū naționalicesce regatū, România, oferă intereselorū nōstre în peninsula balcanică mai bune garanții dēcātū cum oferă Maghiarii, ore conaționali nostri în vechile colonii din sudū-ostū voră dobēndi sub elū mai bune condițiuni de viață? Și atunci etiă că vedemū privindū pe cartă limbilorū, că Maghiarii și Romānii separă geograficesce

unulū de altulū pe Slavii de nordū de cei de sudū, că ei formēză pāretele despărțitorū în contra panslavismului, pe care Maghiarii singuri nu-lū potă susținē.

Dēcă aceștia așadēră nu au destulă înțelegciune de statū, ca să impace cu ei pe Romāni, promovādu-le desvoltarea culturală după mēșura datoriei legale a statului ungarū, atunci va deveni o dorință îndreptățită a poporului germanū, ca poporul subjugatū să se consolideze naționalicesce în afară de statulū ungarū, căci numai prin acēta își pōte elū păstra peninsula balcanică cercului său de interese în contra preponderanței slavoruse.

Reproducēndū aceste pasagie din fōia germană „Ellenzék” se jāluesce, că pressa din afară e influințată în sensū antimaghiarū și dīce între altele:

Ce face guvernulū unguerescū în fața acestei lucrārī de subminare a agitatoriloră naționalitățilorū? Ori dōră folosese elū jumētatea de milionū ce îi s'a pusū la dispozițiā, grābindu-se ca să lumineze prin articuli cōrespunđitori pressa cea rētăcitā din străinătate, precum i-ar fi fostū datorința patriotică? Nicī vorbă! În locū de a face acēta, elū risipesce miile, ajutorāndū nisce fōirele unguerescī din provinciā; nisce toi din provinciā de carī se urāscē cititorului așa, că nicī celū mai încarnatū guvernamentalū nu pōte să le cetēscă. Dēr pentru ca să descopere în presa din străinătate minciunile, ce le scornescū agitatorii naționalitățilorū nicī o lāscaā nu dă.

„Unde vomū ajunge, dēcă articuli ce-i scriu agitatorii naționalitățilorū voră întōrce cu totulū dela noi simpatieles străinătății, dēcă în întrēgă străinătatea cea cultă se va duce veste, că într'adevăr noi persecutamū naționalitățile, și că suntemū tiranī față cu ele? — Vomū ajunge acolo, că voră submina pāmēntulū de sub piciorēle nōstre, pe cum a subminatū, pasū cu pasū, pressa anglēsă, francesă și germană pe Turcia. Și numai ne vomū tređi odată, că nu vomū avē unū singurū amicū în totă Europa, ci numai inimici!”

De pe Tērnava mică, Iuniu 1886.

Din 28 Maiu au începutū ploile și au ținutū până 'n 18 Iunie mai totū într'una; de atunci și până astāđi timpulū e cam totū ploiosū. Tērnava ărăși a eșitū din alvia ei și a inundatū totū ținutulū dela Cetatea de baltă până pe la Feisa și Sântāmăria, așa câtū e totū o apă câtū veđi cu ochii. Spunū omenii, că din 1877 n'a mai fostū apa așa de mare.

Riturile Cetății de baltă, ale Feisei și ale Sântāmăriei ru se noroiescū numai când ținū ploile atātă timpū ca în anulū acesta, ci de cătāva vreme se noroiescū mereu și în urma ploilorū mai micī și mai puține, ba adeseorī chiar și numai prin apa topitā din nēua (zāpada) dela munte. Causa e — precum am mai dīșt — iazulū morii, care e prea susū ridicatū.

În anulū acesta pe la noi va fi fētū de totū puținū, la rituri nu va fi nimicū. Cu bucatele deasemenea stāmū rēu; mai în primāvēră a fostū secetă mare, din care causă omenii n'au pututū sēmēna la timpū; ēr ce s'a sēmēnatū n'a resăritū dēcātū fōrte târziu, — așa s'a întârđiatū cu sapatulū cucuruzului. Pomii și viile suntū stricate de rēcēla și bruma din 6 Maiu. Holdele, fiindă au cam cădūtū, promitū unū secerișū numai de mijlocū. Așadēră recolta din anulū acesta nu promite îndestulare; sērăcīa e mare, dārile peste mēșurā grele: aceștia pārinții patriei le sciu înmulți, și esecutorii le sciu despoia lāsāndū poporulū lipsitū chiar și din celū de urmă grāunțe de bucate.

Ministeriului îi este ușorū a emana ordinațiunī în puterea cărora organele lui despoia poporulū pentru orī ce restanțe de dārī, drepte orī nedrepte.

Recursū contra nedreptățirilorū nu se dă, căci or-

FOILETONU.

Per aspera ad astra.

(Novelă istorică, din viața artiștilorū.)

Din nemțesce trad. de G. I. B.

(Urmare).

„Puținū mī-ar păsa de asta,” dīse Salvatorū, „dēr capulū mī-e turburatū și abia mai prindū căte-o gândire și niște friguri violente mī scutură corpulū.”

„Ești fōrte palidū,” urmă tineră femeie, „dēr bea odată din estū vinū dātatorū de putere,” și dīcēndū aceste ea îi întinse o ploscă mārnică, pe carea de sigurū o adusesse pe șea.

Cu greu apucă Salvatorū mângaiosulū vasū, și când înghiți odată din infocatulū vinū, i să părū că să renaște la o viēță nouă.

„Vē multămescū din inimă, signora,” dīse elū cu o voce tremurătoare, aruncādu-și ochii pe binefăcătōrea sa și vēđēndū vesela ei față, negrii săi ochi, îndreptăți cu astfel de dragoste asupra lui, i să părea, că să află sub influința unor farmece deosebite, că o putere magică să revarsă asupra sa, că acēta îl reintārește, îl reînșuflește, că îl umple de nouē speranțe pentru o nouă viēță.

Juna femeie părea, că presimte ceva, din cele ce să petreceau în interiorulū tinerului; unū surisū lunecă

pe buzele sale și o roșetă sbură peste obrazii săi rotunđi.

„Cum mī pare, ești fōrte slăbitū,” începū ea din nou după o mică paușă, „ia cu d-ta încă o parte din estū vinū recreatorū.”

Salvatorū urmă provocārīi, cu tōte că și simțise urmārile celei dintēiu beuturi; de-abia luā acum plosca dela gură, și ochii i să acoperiră de unū vēlū paingenosū, gândurile i să perdurā și elū cădū adurmitū pe muschiulū verde.

Va fi zăcutū elū așa vre unū pătrarū de oră, când își deschise ărăș ochii. Cu grijă elū să uita în tōte părțile; frumoșā domnișōră dispāruse și nu'l mai putea da de urmă; ar fi cređutū, că totulū a fostū numai unū visū amăgitorū, dēcă dragăstōsa ploscutā, care se afla la drepta sa, nu i-ar fi spusū că n'a fostū visū, ci realitate.

Ușōra amēțelă, pe care i-o adusesse vinulū celū tare trecuse și spiritulū vieții să redeșteptā în elū. Elū să sculā, cu tōte că-i era greu, puse plosca pe care frumoșā damă i-o lāsase de sigurū ca darū, sub haină și plecā mai departe în drumulū său. Încātrū s'apuce nicī elū nu șcia, chiarū drumulū, pe care apucase, nu'l cunoscea bine. Dēr o voce interioră îl mână acum totū mai departe, totū mai departe.

Intr'aceea fōmea începū a'lū chinū; cu tōte aceste

lipsa n'avea să țină multū. La marginea unei pădurī, pe lângă care trecea, dādū preste nisce frăgari, încercāți cu fragi cōpte; cu aceste își mai stēmpāră elū fōmea, mai beū odată din ploscă, apoi să puse sub unū arbore să se odihnescă.

Când puse ărăși mângaiosulū vasū sub haină, i să arātă din nou ochilorū săi sufletești frumosulū chipū alū buneii sale ține. Fără voiā elū închise ochii și acum vēđū în sufletulū său, cu tōte grāțiile sale. Îndatā după acēta băgā mână în buzunarū, scōse mica carte de rugāciuni, și desemnā cu o cerusă de argintū pe una din paginile albe dela sfirșitulū cărții chipulū frumōsei călărețe. Mai āntaiū aruncā elū numai icī și colo nisce liniōre line fugitive, apoi să cufundā din ce în ce mai multū în finele trāsuri ale feții, colea aședā cu îngrijire o umbră mai întunecată, dincolo trase cu multă dibăciā o liniōră mai mică, dēr marcată și cu inelulū făcū unū portretū atrăgētorū, ce oferea primitorului frumēșele cele mai mari, grāțiile cele mai îmbătātōre. Fugarulū să cufundase cu totulū în desemnulū său, și timpulū îi trecū ca și fulgerulū de iute. Când, încāntatū de frumosulū tablou, își aruncā în fine ochii în jurulū său, vēđū cu spaimă, că sōrele să plecā spre orizontū. Elū sări în piciorē, spera să-și gāsescă pentru nōptea viēțōre unū sălășū pe la vr'o moșā; acum era amenințatū, să rămānă peste nōpte sub cerulū liberū.

ganele executătoare dîc, că poporul asuprit, și în specie Români nu au ministeriu; asta ne-a spus-o drept în fața unu esecutor de dare, cu numele *Ajtai*. El ne dîse: „Ce totu: inaltu ministeru? D vîstră nici nu aveți ministeriu, ministeriul nici nu primese scrisorile și recursele d-vîstră! — De acestea scie ministeriul a emana, dîr a impune magnaților și aristocrației, ca iazurile la mori să le scobore, să nu pătîmescă poporul contribuitor pagube de milioane de florinți, acesta a o face nu are curagiu.

Bistrița, 9 Iulie a. c.

Esamenul școlarilor din Bistrița. În 4 Iulie a. c. s'a ținut esamenul de vîră publicu al școlarilor de la școla gr. cat. din Bistrița. Esamenul a durat după finirea serviciului divin de la 10 până la 1 1/2 ore p. m.

Nu voi vorbi despre edificiul școlii, căci acela este edificat după toate cerințele timpului modern, — sala în care s'a ținut esamenul e destul de spațioasă, luminată de ajuns, ăra acum cu ocaziunea esamenului a fost aranjată și decorată cu cununii de flori în mod plăcut.

A participat inspectorul școlar reg. Dr. Havas, inteligența din Bistrița mai totu, domni, dîmne și mai multe domnișore, apoi o mulțime de plugari și femei. Esamenul s'a început cu religiunea și așa una după alta a urmat esamenul din toate obiectele de învățămînt, puind întrebări și învățatori străini. Școlarii bine instruiți fiind au răspuns cu cea mai mare esacitate și corectă, ba ce e mai mult, au pus în uimire publicul ascultător prin limbajul cel curat românesc, omîțînd totu ce e străin în limbă, ceea ce la alte școle confesionale rar se pîte vedé.

Nu pot să nu amintesc, că ceea ce a frapat și îndestulit publicul ascultător mai tare au fost declamațiunile. În unu mod și cu unu ton frumos, cu gestulațiuni acomodate a declamat Susana Grecu poezia: „Cătră martirii români din 48—49“, apoi Ion Ursu: „Romanul“, ă Fira Mihocu poezia: „Despărțirea Basarabiei de România“ etc. etc.

Inspectorul școlar s'a exprimat satisfăcut în general, în special însă i-a plăcut progresul făcut în limba maghiară și în scrisul frumos, și cu dreptă curventă, căci era la unii o scrisore exactă, curată și frumoasă.

Nu voi mai aminti în deosebi despre zelul învățătoru *Teofilu Grigorescu* de la această școlă, căci aciu că on. publicu cetitor ilu cunoșce prea bine, dînd în mai multe rînduri doveți eclatante despre calificațiunea sa. Este însă de admirat și de laudat, ca unu singuru învățătoru cu atăta băieți (ca la 100 de inși) să facă așa progrese. Servescă-le de modelu acelor învățatori, căroro întru adevêru le-ar trebui să urmeze exemplul lui.

Incheiu cu acel adaus, că ar fi bine ca Bistrițenii pe viitor să se mai îngrijescă de unu învățătoru, căci eo ipso mai au lipsă de unu

Justus.

Societatea pentru fondul de teatru român

Va țină adunarea sa generală de estimp în Șomcuta mare la 11 și 12 Augustu st. n. cu următoarea programă:

1. În 11 Augustu 1886. 1. Președintele va deschide adunarea generală la 10 ore înainte de amîț. 2. Se aleg doi notari pentru ședințele adunării. 3. Secretarul societății va ceti raportul comitetului societății asupra lucrării sale, începută de la adunarea generală din urmă. 4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri, și raportul comitetului i se predă spre examinare. 5. Cassarul societății va ceti raportul despre starea casei cu sporul de la ultima adunare încôce și peste totu despre averea ei. 6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru esaminarea raportului casarului. 7. Se va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul §-lui 4 din statutele societății, voru că-

tiga membri fundatori, ordinar și ajutatori pentru societate. 8. Se voru ceti discursuri corespunzătoare scopului societății seu de altă materie literară, ce sunt de a se insinua vice-președintelui Iosif Vulcanu înainte de adunare. 9. Președintele incheie ședința.

II. În Augustu 1886. 1. Președintele deschide ședința, și protocolul ședinței de ări se va ceti și autentică. 2. Raportul comisiunii pentru căștigarea membrilor noi. 3. Raportul comisiunii asupra șocotelor casarului. 4. Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societății și insinuarea altor propuneri în interesul fondului. 5. Se va decide locul și ziua adunării generale pentru anul 1887. 6. Se va alege o comisiune de trei membri pentru autenticarea protocolului din ședința a doua. 7. Președintele va incheie adunarea.

Din ședința comitetului societății ținută în Budapeșta în 18 Iunie 1886.

Dr. At. Marienescu,
secretar.

Iosif Hosszu,
președinte.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

PARISU, 14 Iuliu. — În senatulu votă Tolain încredere pentru guvern, mulțami pentru țaria și statornicia lui, ce a dovedit'o prin espulsarea ducelui d'Aumale. Chemelong (conservativu) avea intențiunea să facă o interpelare în afacerea Aumale. Senatul hotărî însă să nu concedă interpelarea.

În cameră a fostu o violentă cêrtă, pentru cele petrecute în Armentières, între Cassagnac și ministrul de interne. Acesta din urmă a trimis lui Cassagnac provocarea la duel. Keller (clericalu) atacă foarte violentu pe guvern pentru ștergerea lui Aumale din lista armatei. Ministrul de răsboiu declară, că ducele Aumale a fostu înaintat în contra legii, și deci nu pîte rămâne generalu. Camera votă cu 375 contra 169 voturi încredere în guvern și hotărî cu 331 contra 180 voturi să se afișeze vorbirea ministrului de răsboiu în totă țera. Joi se încheie sesiunea.

DORPAT, 14 Iuliu. — La primirea deputațiunilor nobilimei, orașelor, universității, marele principe Vladimiru comunică firma hotărîre a Țarului a uni cîtu mai strînsu provinciile ballice cu imperiulu rusesc.

DIVERSE.

O universitate pentru fete. — În 18 Iunie v. după amîț, în prezența mai multor prinți și prințese, a archiepiscopului de Canterbury și a o mulțime de lume din toate clasele, regina Angliei a deschis așa numitul „College Royal Holloway“ de curîndu dîditu lângă Egham, unu orașel între Londra și Windsor. Puțini sunt care se nu cunoșcă numele lui Holloway. Elu preparase nisce hapuri și o alifiă, declarînd'o de *infailibilu vindecătoare* pentru o mulțime de suferințe și pe care a anunțat'o mulți ani prin diare. Această inserțiă a costat sute de mii lire sterlinge și Holloway pîte fi privit de întemeitoru seu descoperitoru alu inserării sistematice. Elu a și culesu rîde strălucite. A devenit mare milionar. Spre sfîrșitul zilelor sale s'a hotărît să consacre la scopuri de bine-facere o parte din colosală sa avere. Înă fiindu în viață a dîditu, aproape de Windsor, unu sanatorium pentru femei cu mintea slabă; acestu spitalu l'a costat aproape 250 mii lire sterlinge seu 6250,000 franci. Elu era pîtrunsu de idea, că edu-

cația și instrucțiunea fetelor nu trebuie să rămîna mai jos de a băieților și a tinerilor de la universitate și de aceea și-a formatu planulu să întemeieze o universitate numai pentru fete, care să nu fiă mai pe jos de nici o instituțiă de învățămîntu din Anglia. Spre acestu scopu a întreprinsu mai întîiu cu unu arhitectu timp de mai mulți ani călători prin totă Europa, spre a studia universitățile și alte școle superioare. Intorcîndu-se în Anglia, Holloway a procedat imediatu la realizarea ideei sale. Planurile se făcură și fură aprobate de dînsulu: s'a alesu unu comitetu de bărbați influenți pentru supravegherea lucrărilor, ce se începură. Într'aceea Holloway muri și moștenitori săi avêu misiunea să continue opera, ce s'a terminat în 18 Iunie și s'a inaugurat în numele reginei. „Royall Holloway College“ va avea locu pentru 250 până la 400 studiose. Fiecare fată va avea unu iatacu și o cameră de lucru; câte șese împreună voru avea unu salonu comun. Acestu edificiu colosalu, lungu ca de 50 stinjenți și totu cam așa latu, are peste 1000 camere, o bibliotecă minunată, salone mari, o galeriă de tablouri, o biserică frumoasă, cabinete chimice, fizice și de istoria naturală, înzestrate cu totu necesarul, laboratoriu, halle de gimnastică și basinuri de înotat. Grădina împrejurulu universității este colosală și admirabilă; iluminatiunea electrică, bucătăria, totulu e perfectu. Cheltueli s'au făcutu aproape de unu milionu lire sterlinge seu 25 milioane franci. Dispoșiți, ca la această universitate să propună numai dame, va întîmpina la începutu mari dificultăți, dîr idea lui Holloway a fostu mare și dîrnicia lui strălucită, neîntrecută.

Nascere defectuoasă. — În ziua de 19 Iunie c. femeia Maria, soția locuitorului Dumitru Călugărescu, din comuna Colibași, județulu Dâmbovița, în România, a născut o fată careia îi lipsese partea jumătate a nasului și gurei. Copila se nutrește cu lingurița, nepîțîndu fi alăptată la peptu din cauza diformității. După observațiunile făcute se crede că fată va trăi.

Nascere fecundă. — În noptea de 18—20 Iunie curentu femeia Smaranda, soția locuitorului Ionu Ștefanu Lapte, din comuna Cătina, județulu Buzău, a născut trei copii, dintre cari doi băieți și o fată, și toți trei sunt în viață. De asemenea mama loră este sănătoasă.

Unu păstoru care vorbește 14 limbi. — Țiarulu „Budapest“ a datu de unu păstoru de vite, care scie vorbi 14 limbi. Se numește Paulu Buha, e din Varfalău (com. Somogy) și este de 40 ani. Are cea mai mare aplicare a învăța limbile; de presinte scie 14 limbi și acum învêță pe a 15-a, care este limba arabică, fiindcă vrea să mîergă la Ierusalimu. Ca copilul a învățat numai la școla din sat. Mai întîiu și-a însușit limba latină, apoi italiană, română, sîrbă, slovacă, cehă, germană, francesă, angleză, greacă, evraică și ilirică. De asemenea în științele geografice acestu păstoru stă pe o treptă cu orice profesor de specialitate. — Garanțiă rămîne pe sîma lui „Budapest“.

Focul pe Dunăre. — O corabie încărcată cu petroleu sosind în Brăila din Batumu a luat foc erî dimineță. Foculu a izbucnit la locul dîșit *Lănăria*, în marginea portului. Vasulu era totu în flăcări și sinistrulu avea unu aspectu îngrozitoru. S'au luat măsuri energice pentru ca foculu să nu amenințe celelalte vase, nici partea de jos a orașului. Se dîce că petroleulu este proprietatea d-lui Mihailu Marghilomanu.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu

Că bărbăți plêcă mai departe uitîndu-se cînd în drîpă cînd în stînga, dîr nici o casă nu se mai arăta. Înprejur domnea tăcere de mîrte. Începuse a amurg, frica îl cuprinsese, sciindu-se singuru în o pădure întunecată. Descurajiatu se uita împrejur, se și găsescă vrîm locu de durmitu. De-odată se opri: prin frunze dîrse în o depărtare ore-care o flacără luminată. Acolo trebuiau dîr să se afle omenî. Domolul elu totu înainta. Deja auți nisce voci răgușite și pocnetulu așchiloru aprinse. Curînd dîri elu doi bărbați, cari se încălțiau la loc, sărîndu în picioare.

„Ei, cine-i acolo?“ strigă cătră elu, unulu dintre bărbați.

Salvatoru par'că amuțise, stătî pe loc și nu putea răspunde.

„Cine-i acolo?“ strigă ărași necunoscutulu și Salvatoru auți deschîndu-se cocoșulu unu pistolu.

Bărbații se apropiară acum de fugaru, dîr se oprîră în o depărtare ore-care și fixară pe Salvatoru.

„Pare că-i vr'unu nevoiașu,“ auți acesta pe unulu dîndu cătră celălaltu; și amîndoi se apropiară acum mai tare de elu.

„Ce cauți la o ăra așa de țîrșă prin păduri?“ întrebă de astădată unulu din ei.

Salvatoru prinse puțînă inimă și făcu că-i va pași mai înainte.

„Sunt unu sîrmanu călătoru,“ dîse elu, „sunt silîtu, să facu drumulu lungu de aici până la Roma pe jos, ne avîndu ban, cu ce să plătescu unu cal. M'am abătutu din drumulu meu prin pădure, și vî voiu fi foarte recunoscătoru, de-mî veti da cel puțîn unu sălaşu peste nopte.“

Pe cînd vorbea, unulu dintre bărbați se uita uimitu în fața lui Salvatoru.

„Cospetto di Bacco!“ strigă elu, dîndu semne de cea mai mare mirare; „ești vr'unu strigoi?“

„Hei, ce dracu ai frate?“ întrebă surprînsu celălaltu „Mă juru pe toți sfinții, numai erî l'am mai vedutu,“ continua cel dîntăiu, „dîr unde ore? Aha, în curtea mînăstirii din Santa Maria. Potu dîră să mî creșu ochiloru. Ești tinêrul novice, care voia să înlocuiască pe Cola la violă, și asupra căruia abatele se aruncă ca și unu ursu întăritu.“

Salvatoru îngâlbeni.

„Hei, de locu se nu-ți pese — șcu eu că nu ești D-ta cel dîntăiu, care a fugit de uritul mînăstirilor. Per dio! Voru fi fostu și alți copii sburdălnici, cari desbrăcîndu urătu vestimîntu călugărescu, se aruncară ărași în brațele unei vieți mai vesele. Deci, Benvenuto!“

Fără grijă, ore-cum vesel, bărbații spuseră lui Salvatoru, că ei sunt din banda „vestitulu“. Daniello, că stêtu lângă focșoru de strajă, că însuși căpitanulu

cu cei lăți tovarăși ai loră s'a oprit peste noptă sub nisce stînci cam la vreo șută de pași mai afund în pădure; că Salvatoru, vrea nu vrea, e prinsulu lor și că trebuie să fiă dusu înaintea căpitanului; că, fiindu băiatu destulu de harnic și lipsindu-i deocamdată pînea trebuie să și chibzuiescă așa lucrurile, să și amâne călătoria la Roma, decă nu i se va mai întampla ceva, și să se însoțiască cu ei, că de opt zile fî omorît la unu atacu, făcutu asupra unor neguțatori din Neapolu, unu camarad al lor, care îngrijise până atunci de ale mîncării, că de atunci nimeni nu s'a mai îngrijit de bucătăria, și de ore-ce elu, Salvatoru, venia din o mînăstire, s'ar aștepta, cu elu să se pricepă bine la mîncări și beuturi.

Pe cînd bărbații spunêu lui Salvatoru acestea, și pe cînd acesta de frică nu putea răspunde nimic, ajunseră la cartierulu generalu. Căpitanulu, înaltu ca și unu brad, se ridică la sosirea celor trei bărbați își aruncă unu momentu privirile aspre, pîtrunzătoare asupra prizonierului, dîr îndată creșele de pe înalta sa frunte se perdură și vesel salută pe străin, despre a căruia personă, cei doi haiduci îi dîdură ore-cari deslășiri. Observîndu-se, că fugarul își venise în puteri, îi făcură locu la masă lângă stînci, îi dîdură pâne, carne și unu paharu cu vinu, se puseră cu elu la vorbă ca și cum de multu ar fi fostu tovarăș bun.

Cursul la bursa de Viena din 13 Iulie st. n. 1886.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, including interest rates and bond prices.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 30 Iunie st. v. 1886.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, including interest rates and bank notes.

Cursulu pietei Brasov

din 14 Iulie st. n. 1886.

Table with market prices for Braşov, including exchange rates for various currencies.

Concursu.

Fiindu vacantu unu postu de profesora la scola elementara de fete a reuniunii femeilor romane din Sibiu...

Doritoarele de a ocupa acestu postu au se produc urmat. documente:

- 1. Atestatu de botezu.
2. Testimoniu despre calificațiunea ceruta prin legea scolară.
3. Atestate despre studiile pregatitoare si despre ocupațiunea de pana acum.
4. Fiindu limba de propunere cea romana, se dovedeasca ca posed perfectu limba romana in vorbire si scriere.
5. Totu asemenea se dovedeasca ca posed perfectu limbile maghiara si germana.
6. Atestatu despre dexteritatea in lucrulu de mana si desenul.

Caru pe langa acestea voru posed si limba franceza voru fi preferite.

Dotatiunea acestui post este: salariu anualu de 700 fl. si cuartiru liberu.

Concursele ajustate in modul aratat se se trimita pana la 1 Augustu a. c. st. n. la adresa subscrisei presidente (Sibiu, strada macelariloru casa Albina.)

Din sedinta comitetului Reuniunii femeiloru romane din Sibiu, tinuta la 8 Iuliu st. n. 1886.

Maria Cosma. pres.

Anastasia Toma, secret. 1-3

Nr. 689/886. a. f. sc. c. d.

Concursu.

Acei descendinti legitimi de ai fostiloru graniteri din regimentulu alu doilea romanu de graniata din Ardealu Nr. 17 caru ar dori se capete din fondulu de stipendiu din districtulu Nasaudu vre unu stipendiu ori ajutoru pro 1886/7...

Fie-care suplica trebuie se fie provoduta cu:

- a) Adeverinta despre originea de graniteru;
b) carte de botezu;
c) testimoniu medicalu;
d) testimoniu scolaricu dupa cum cere legea pentru a fi primitu cineva la respectiva scola ori maiestria; era suplicantii la meserii trebuie se produc si contractele incheiate cu maiestrii inaintea autoritatii industrialei prescise in lege;
e) testimoniu despre starea materiala a parintiloru. Afara de acestea fie-care suplicantu are se se dechiare in suplica ca are ori nu are vre-unu altu stipendiu ori ajutoru, era suplicantii pentru ori ce categorii de scole, - adeca afara de suplicantii pentru meserii, - au se arate si locul unde dorescu a studia.

Stipendiu ori ajutoru se pote cere in aceeași suplica in modu eventualu si la o a doua etc. scola ori maiestria.

Suplicile ce nu voru intra pana la terminulu statoritu mai susu si nu voru fi ajustate cu tote documentele si datele cerute in acestu concursu nu se voru considera.

Din sedinta comisiunei administratore de fondurile scolastice centrali din districtulu: Nasaudu, 30 Iuliu 1886.

Președintele: Ionu Ciocanu.

Secretaru: Ioachimu Muresianu.

Vidi:

Bistrita 3 Iulie 1886. Br. Banffy Dezsó comis. reg. si comite supremu.

Mersulu trenuriloru

pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiușu-Aradu-Budapesta, Budapesta-Aradu-Teiușu, Aradu-Timisora, Timisora-Aradu, and Aradu-Timisora-Petroșeni-Simeria (Piski).

Nota: Orele de nopte suntu cele dintre liniile grose.